

Kaku latelela bupaki bwa Bible ki ona bunde, zezi lumelezwi ni ku sephala ka kuya ka tato ya Muña Bupilo, luka kala ku ba batu ba ba sephala---kwa mitinelo, michelo, mibulelelo ni ku pila bupilo bo bu sa swani ni bwa lifasi

Lusike lwa latelela mipilelo ya ba lifasi kono Lulatelele lika za Mulimu kaku latelela mutala wa mwana Hae Jesu Kreste.

Balikani, haiba mupila bupilo bwa ku likanyisa lifasi, Haiba muswabela kusebeleza Jesu, bakenisa kusaba kuli ba bañwi bakami talima ka nzila ye cwañi, mu swanezi ku swalisa mwa tapelo yeo Jesu na mi lapelezi,

Kono na, niku lapelezi kuli tumelo ya hao isike ya fela. . Mi wena hau sikuluhile, u tiise banabahenu. Luka 22:32

-16-

Kakuli ne ba mu zibile ka mu bulelelo wa hae, a kala ku konka ka luci ku ba bonisa kuli ki niti na sa zibi Kreste mane na si yo bu kaufi ni yena ni fo ku nyinyani

Se li ha kai inge mu likanyisa ba bañwi bakeñisa sabo ya ku sehelwa tumelo ya mina?

Jesu a li ku Pitrosi ,

Kono na, niku lapelezi kuli tumelo ya hao isike ya fela. Mi wena hau sikuluhile u tiise banabahenu. Luka 22:32,

Jesu na bonezi kwa hule se ne sika ezahala. Mi ka cwalo a bulela manzwi a ku tiisa Pitrosi. Pitrosi ha s'a latuzi Jesu ha lala, a lila ka tata ka ku hupula kuli sa latehile mi a hupula manzwi a Jesu ni kuba ya sikuluhile luli ni ku kala ku tiisa banabahabo.

-12-

Ukengele ka muzuznyana feela, ubile paki ka ku bona malengwami bene batubile mbanka. Lilengwami ne liyemi bukaufi ni kafo wena n'o yemi mabapa ni ku talimisisa Lilengwami. **Wa kona kuhupula hande ka kolwisiso ya kuli na nani milili** ya buswana, mi nikuli na tinile hembe ye kataleha ya mibala-bala yemi fubelu ni bulukwe bo butala.

Honafo wena hamoho ni lipaki zeñwi ze ketalizoho mwa biziwa kuyo fa bupaki fa pila' kuta ya mulao. Bupaki bwa hao ki bona bwa mafelelezo, Lipaki zeñwi kaufela neli file bupaki bwa kuli lilengwami neli tinile bulukwe bo butala mi lipaki kaufela neli bulezi kuli lilengwami neli nani milili ya buswana; kono hase ba buzizwe ku fa bupaki ka butungi haiba hembe neli ye fubelu ka ku swan aka mubala A,

-1-

Kono bu ikuhumuso ne bu yemi mwa nzila yaha.

Pili Kreste a sika swalwa kale ni kungiwa kiba mulao, Jesu na polofitile ku amana ni seo Pitrosi naka si eza. Mi ali, Pitrosi, na ku bulelela, kuli mukombwe ha u na kulila kacenu u sika ni latula halalu, wa li ha u ni zibi. Luka 22:34

Bible I bulela kuli ka sa mulaho Jesu na tamlwe ni ku ngiwa.

... Pitrosi na mulatelela a li kwa hule. Luka 22:54. Ha lu talimisisa mwa linzwi la Mulimu kuli lu bone kuli se n'e si ezahezi kwa pili ki sifi.

Mareka 14:65 Ba bañwi kiha ba kala ku mu kwelaka mati, ba mu tama lilapi fa pata, mi ba mu nata ka ñondo, bali: Polofita. Mi batanga ne ba mu bakaula.

-5-

1Peter 2:9 ya lu hupulisa, Kono mina mu lusika lo lu ketilwe, mu na ni buprisita bwa silena, mu mushobo o kenile, mu sicaba sa hae tota, kuli mu bulele zende za hae Yena ya mi bizelize ku zwa mwa lififi, ni ku kena mwa liseli la hae leli komokisa

Titus 2:11-14 Ya ekeza fa teni ili, Kakuli sishemo sa Mulimu se si pilisa batu kamukana, si bonahalile, Si nze si luluta ku tuhela mukwa wa ku sa saba Mulimu ni wa ku shukelwa za lifasi, ni kuli lu pile mwa linako za cwale ka kutwisiso, ni ka ku luka, ni ka bulumeli. Lu nze lu talimezi sepo ye na ni mbuyoti, ni ku bonahala kwa kanya ya Mulimu yo muhulu, ni ya mupilisi wa luna Jesu Kreste, Ya itobohile mwa sibaka sa luna, kuli a lu liulule kwa bumaswe bwa luna kaufela, mi a lu kenise, ku eza ka luna sicaba se li sa hae luli, se si tukufalelwa misebezi ye minde.

-14-

Litatubo ze lishumi ka ze ketalizoho ni ze talu (18) neli filwe kwa sikwata sa balikani, mi kaufela bona ne ba file li kalabo ze fosahezi mwa litatubo ze lishumi ka ze peli (12) (zeo ne li zibahala ku ba ze tata luli) Munna wa libizo la Asch na n'a ni takazo ya ku ziba kuli kana mutu ha beilwe mwa sikwata sa batu wa kona ku likanyisa kamba ku yembululwa ki babanwi. Mi hape a eza litatubo mo na bata ku bona kapa sikwata sa balikani ne si kona ku yembululwa ki mutu a li munwi ya n'a ni kalabo ye kondile,

Ha s'a balile linako kamukana zeo batu ne ba likanyisa likalabo za babañwi

Neku fumanehile kuli 32% ya batu bene ba tatubilwe ne ba likanyisize likalabo za bu ñata ze fosahezi. Bao be ne ba si ka likanyisa buñata ne li 25%. Fa tatubo ya bu lishuni ka ze peli, 75% ya batu ne ba likanyisize likalabo za buñata ha ñwi feela.

-10-

Mateu 14:31 Jesu a pakisa a otolola lizoho, a muswala, a li kuyena: Mutu wa tumelo ye nyinyani, kiñi s'o ikalezwi?

Kono Pitrosi a mu ngela kwatuko, a kala ku mu omanya, a li: U I kutwele butuku, Mulena: ze cwalo lisike za ku tahela

Ka ku mu alaba Jesu a mu kalimela. A i temuna mi a li ku Pitrosi:

Zwa kuna, Satani, u si sitataliso ku na; kakuli ha u utwi za Mulimu, konji za batu fela. Mateu 16:23

Ka nako yeñwi, Pitrosi habona kuli Jesu na bata ku tapisa mahutu a hae,

Pitrosi a li ku yena: Ha u na ku ni tapisa kwa mahutu ni kamuta. Jesu a li ku yena: Ha ni sa ku tapisi, ha u na kabelo ni na. Joani 13:8

-3-

Cwale Jesu yena ha na inzi mwa hali anze a sweli ku natelwa lilato la hae kwa batu, Pitrosi nali kwande a sweli ku latula kuba ni silikani ni Jesu fa pil'a batu.

Ki maswabi luli, kono ni kacenu le mwa hala luna baba ipiza kuli lu ba Kreste lu sa zwela pili ku latula Jesu ka zazi ni zazi, Isi fela ka mi bulelelo ya luna, kono ni kamipilelo mane ni likezo za luna cwalo.

Taba ye n'e ezahezi ku Pitrosi manzibuana ani, ki yona ye lu biza ku likanyisa. Linzwi leo ku likanyisa kapa ku yembuluka li talusa, ku swanisa, ku i tikanyisa, ku i kutiseza fa mayemo a swana ni baba ñwi mwa mikwa, mi pilelo, ka ku ya ka sizo mane ni mi tinelo cwalo, Ka ku ya ka buka ya batoloki ba manzwi ya Webster ya silimo sa 1828.

-7-

Ka pili-pili Pitrosi a i ketela kuli kanti Jesu a sike a tapisa fela mahutu a hae kono a tapise ni mazoho a hae mane nitoho yahae cwalo. Kwa I ponahaza kuli ni haike Pitrosi n'a lata Jesu ni ku mu latelela na s'ana ni kalulo ye tuna yeo na sa swanezi ku i tuta ku li ku ba mu Kresite ku talusa ni. Ka nako ye niwi na likile ku lamulela Kresite ka nzila ya bu bangoki.

Joani 18:10 I bulela kuli, cwale Simon Pitrosi ya n'a sweli sabule, a i comola mi a taba mushimani wa muprista yo muhulu, mi a mu puma zebe ya bulyo. Mushimani yo n'a bizwa Malko.

Ni ha n'a hupula kuli u eza hande kaku eza cwalo, Pitrosi nas'a zibi pilu ya hae. Jesu a bulela kuli na lapelezi Pitrosi ku li tumelo ya hae i sike ya fela. A bulelela Pitrosi kuli ha s'a sikuluhile a tiise ba na bahabo.

-4-

Bibele yona ini I bulela ka za ku likanyisa:

Hape, mu si ke mwa ya ka ku likanyisa lifasi le; kono mu fetuhe ka ku shemunwa mwa kutwisiso ya mina, kuli mu lemuhe se si latwa ki Mulimu kana ki sifi, se sinde, se si kateleha, se si petehile. Maroma 12:2 Maroma 8:29 i lu bulelela...Kuli ba ka ba ba ba swanile siswaniso sa Mwan'a hae,...

Jesu h'a lati kuli lu likanyise lifasi le. Kono, U bata kuli lu latelele mutala wa hae. U bata ku li lu likanyise mu pilelo, mulelo ni muhupulo wa hae. U bata kuli lu be ni mu pilelo wa hae o petahalile.

Ha kuna se si fosahezi kaku zibahala kaku shutana, mane Mulimu u tiiseza muhupulo wa ku ba batu ba zibahala kaku zamaya mwa linzila za hae

-13-

"Ku likanyisa" ku talusa kuli lu ba baba swana ka milelo, mikwa, mihupulelo, ni lika kamba batu bao ba pila mabapa ni luna, ka ku lata kamba ka ku sa lata

Ka silimo sa 1951, Munna wa libizo la Solomon Asch ku zwelela kwa sikolo sa Swarthmore na bile ni patisiso ya ku bona kuli kana batu ba kona ku likanyisa ha ba nzi mwa hal'a ba ba niwi. Pihyo ye latelela ne I zwile mwa simplypsychology.org

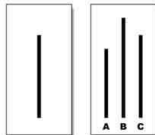
"Mulelo: Solomon Asch (1951) Na bile Ni patisiso ku li a bonisise seo si kona ku ezisa mutu ku li a be sina batu baba niwi ha beilwe mwa sikwata sa batu kamba mwa nyangela.

Kaswanelo: Asch na sebelisize mukwa wa mwalitatubelo ku batisisa taba ya ku likanyisa, banna ba mashumi a ketalizoho ba sikolo sa Swarthmore mwa naha ya USA ne ba ngile kalulo mwa tatubo ya poniso'.

-8-

Ka ku tatubisa muhala, Asch a beya mutu a li mu niwi ni balikani ba ketalizoho ka ba ba beli mwa ndu i li niwi.

Balikani bona ne ba i pulelezi kwa makalelo mo ne ba swanezi ku alabela mwa tatubo. Yo ali mu niwi yena na sa zibi ze kaufela mi na hupula ku li kaufela bona ba nzi kulo ku li ku niwi.

Yo mu niwi ni yo mu niwi mwa sikwata seo na na ni ku toloka ka ku huweleza kuli ki ufi kwa mihala (A, B kapa C) o ne u nzi fa hali kapa o mu telele. Kalabo ne i bonahala hande. Yo ali mu niwi yena na inezi kwa mafelelezo mi na file kalabo ya hae kwa mafelelezo.

-9-

kaufela bona ba fa bupaki bwa kuli lilengwami n'a apezi hembe ya ndilu.

Cwale foo wena nokayeza cwañi? Kana kikuli no kawwela pili kufa bupaki bwa kuli hembe neli ye katalaha ya mibala-bala yemi fubelu? Kapa no kabe ucincize bupaki bwa hao?

Pitrosi ni yena n'a talimani ni buiketelo bo bu swana. Simon Pitrosi, Mwan'a Zebedia, ne li yomuñwi wa balutiwa ba Kreste ya n'a lateha hahulu., Ki kafo ha lubala ka za bupilo bwa Pitrosi lu bona kuli ka nako kamukana ne li wa kwa pata ku fita balutiwa ba bañwi kayena. Neli ya na ipulelela ni kuba ni kacima-cima, kono na nani ciseho ka za Kreste, Neli yena ya n'a tulile mwa mukolo ku zamaya fa mezi kuya ku Kresite. kono ka ku ikanyisa a kala ku tiba.

-2-

Mateu 26:69-75 Pitrosi yena n'a inzi kwande, mwa lapa. Mutanga wa musizana a sutelela ku yena, a li: Ni wena, n'o ina ni Jesu wa Galilea. Kono yena a hana fapil'a batu kaufela a li: Ha ni zibi s'o bulela. H'a zwela kwa malibela, mutanga yo muñwi wa musizana a mu bona, mi a li ku ba ba hona mo: Ni yo n'a inzi ni Jesu wa Nazareta. Hape a mu latula ka luci, a li: **Mutu yo, ha ni mu zibi.** Kwa fita nakonyana, ba ba ne ba yemi mo ba sutelela, ba li ku Pitrosi: Luli, ni wena u wa kubona: kakuli mubulelelo wa hao wa ku zibahaza. Kih'a kala ku tapanya ni ku konka, a li: Ha ni zibi mutu yo. Mi kapili-pili mukombwe wa lila. Honafu, Pitrosi a hupula linzwi la Jesu, h'a n'a ize: Mukombwe u si ka lila, ikaba s'o ni latuzi halalu. Mi a zwela kwande, a lila ahulu.

-6-

Jesu na I neezi ka bakeñi sa luna. N'a shwile ku li a lu liulule kwa libi za luna kaufela, ku lu kenisa kuli lube batu ba hae tota

Likezo 3:26 I bulela kuli....Mulimu u lumezi pili mutang'a hae Jesu ya zusize, kuli a mi fe mbuyoti, mutu ni mutu ku mina, ka ku mu siulula kwa libi za hae.

Jesu n'a sika tela ku to lu puluseza mwa libi za luna kono na tezi kuto lu siulula ku zona ku li lube ba ba kenile mi hape lu be sicaba seli sa hae luli. Bibele ya lu supeza ku li ye ki yona nzila ya bupilo bwa luna kaufela

Cwale niha mu ca, niha mu nwa, niha mu eza nto ye niwi, mu eze linto kaufela kuli Mulimu a lumbekwe ka zona. 1Makorinte 10:31

Kono niha lu ca, ku nwa lu eze lika kamukana ka ku lumbekisa Muña Bupilo.

-15-

Mafelelezo: Ki ni batu bani ba mwa tatubo ha ne ba akufile ku likanyisa ba bañwi? H'a ne ba buzizwe tatubo h'a se I felile buñata bwa bona ne ba itumelezi kuli ne ba zi ba kuli likalabo ze ne ba file ne li fosahezi **kono ne ba likanyisize ba bañwi ka ku saba ku sehiwa ni ku bonahala ku cincana ni ba ba niwi** . Konji ba ba nyinyani feela ki bona bene ba hupula kuli likalabo za nyangela n'eli zona zene kondile.

Mwanzila ye swana , Jesu h'ana sweli ku natiwa ni ku nyefulwa, Pitrosi na lumela kuli h'a ka yemela Jesu u ka bonahala mwa hal'a babanwi ku li h'a swani ni batu kaufela. Ni kuli ka ku izibahaza kuli na ziba Jesu na ka sehiwa mane mwedi ni yena na ka natiwa kwateni cwalo. A likanyisa sikwata sa n'a inzi ni sona ka ku saba ku swabiswa ni ku sehiwa ni ku bonahala kucincana ni ba bañwi. N'a likanyisize mikwa, mi bulelelo ni mipilelo ya bao n'a nzi mwa hal'a bona.

-11-